

ARTS ESCÈNIQUES

El xèrif de Nottingham i els comedians

El nou IVA aplicat a la cultura mostra una política de trinxa respecte al teatre

Anàlisi teatral

JUAN CARLOS OLIVARES
BARCELONA

És setembre. El nou IVA del 21% aplicable a l'entreteniment ja està en vigor. Segons Hisenda, el teatre no és cultura. Per ser considerat com a tal és millor estar-se quiet, preferiblement penjat en una paret. En el moment que la cultura es mou desapareix per al xèrif de Nottingham i es converteix en espectacle. La clarivident Marina Abramovic es va avançar dos anys al singular concepte que té de la cultura el fisc espanyol, i va acceptar la *performance The artist is present* per fer de la presència immòbil i callada (hores com una estàtua davant del visitant del MoMA de Nova York) un exercici viu d'art.

Reduir la cultura a entreteniment és una visió que, depèn de la mirada (integrada o apocalíptica), desperta diferents graus de ressentiment i deliri conspiratiu. Com a mínim és viable acusar-los d'extrema simplificació, com si la televisió només es definís amb la programació d'una cadena privada de Mediaset. Ben mirat, un exemple gens innocent si es té en

compte com aquest grup de comunicació ha alterat l'imaginari col·lectiu italià reformulant la realitat. Una societat que accepta amb naturalitat la presència de *veline* –noies tot naturalesa i bisturí que amaguen qualsevol signe d'intel·ligència– en un concurs cultural com *Qui vol ser milionari?* El perfecte oxímoron berlusconià.

El discurs del govern espanyol és molt senzill: de moment el pa es manté en l'IVA superreduït i el circ es paga. Riure genera des d'ara un ressò metàl·lic de diners. Queda liquidat qualsevol intent de desenvolupar un significat social associat a la cultura, especialment la relacionada amb les arts escèniques. El teatre es percep –o es vol– com un instrument d'evasió. És la visió més interessada per a un govern que se sent incòmode amb el sector de la cultura.

Política de trinxa, amb una successió d'accions que s'obren a totes les interpretacions menys a la de la complicitat entre la cultura i la política d'interès general. Com es pot entendre d'una altra manera la vella resistència a posar en marxa una llei de mecenatge, que ja s'endevina insuficient abans de néixer, o a destinar els recursos de la loteria de l'Estat a la cultura, com es fa des de fa tres dècades al Regne Unit? Hi ha una evident falta d'equitat, de compensar la retirada de l'Estat de les disciplines artístiques que més grau d'indisciplina poden generar amb polítiques que reforcin la implicació

Daniel Martínez, president del grup Focus, i Mar Raventós, presidenta de Codorniu, van inaugurar la setmana passada el canvi de nom del Teatre Goya de Barcelona. PERE TORDERA

Preocupació
El sector teatral privat no està preparat per afrontar la crisi en solitari

de la societat civil, signifiqui el que signifiqui aquesta idea decimonònica al segle XXI.

Encara que per a alguns el teatre de subsistència i resistència de l'Argentina del *corralito* pugui tenir cert atractiu romàntic, reduir l'oferta teatral als extrems de l'espectacle purament comercial –sense la contraoferta pública– i les petites sales per a teatres recalcitrants –cercles tan reduïts com insignificants per modificar l'*statu quo* cultural d'un país– pot tenir repercussions fatals per a la salut del teatre. El sector privat no està preparat per afrontar la crisi en solitari, ni en termes artístics ni econòmics. Catalunya ha construït durant els últims trenta anys una diversitat que cobreix gairebé tots els segments de l'oferta teatral. Perdre tot aquest esforç ara sí que seria un luxe que no ens podem permetre.

I és setembre. El temps avança

sense aturar-se en comunicats, cartes obertes, manifestos, enquestes, pronunciaments i cercaviles reivindicatives. Particulars i col·lectius no han deixat d'expressar el seu malestar, descontentament, irritació o preocupació. La realitat et deixa baldat amb impostos i retallades. Lluny del poder s'han pres decisions per contrarestar els primers efectes de la nova situació: avançament de la venda i els abonaments, creixent confiança en el *crowdfunding* –una eina de mecenatge col·lectiu que el Maldà practica amb fe de pioner–, enteses cordials entre empreses –Codorniu batejant el Goya en una estratègia comercial d'ànima anglosaxona i bastant comuna a Madrid– i entrades de preu variable, com les que ofereix la Sala FlyHard. Microaccions que només demostren que la cua del llangardaix es mou, encara que la tallin. —

ÒPERA

Wagner 'made in' Bayreuth amb una orquestra i un cor de somni

Crítica

'L'holandès errant'
GRAN TEATRE DEL LICEU
1 de setembre

JAVIER PÉREZ SENZ

No és fàcil fer història en la vida d'un teatre d'òpera. Va passar el 1955, quan la primera visita del Festival de Bayreuth al Liceu va desencadenar passions a Barcelona. Més de mig segle després, el retorn de Bayreuth al coliseu líric barceloní per oferir tres títols en versió de concert –*L'holandès errant*, *Lohengrin* i *Tristany i Isolda*– no deixa de ser un gran esdeveniment artístic, però no s'ha repetit el miracle, ni la projecció ciutadana, de la primera visita. De fet, no s'han esgotat les locali-

Sebastian Weigle va dirigir l'orquestra i el cor de Bayreuth a *L'holandès errant* al Liceu. A. BOFILL

tats, excepte per a *Tristany i Isolda*, cosa lògica tenint en compte les dates, enganxades al final de les vacances, els preus –amb la pujada de l'IVA, la butaca de platea i amfiteatre puja a 280 euros– i el fet de ser òpera en versió de concert, format especialment dolorós tractant-se de Wagner i la seva grandiosa concepció del drama escènic.

D'acord, Wagner sense escena, però quin Wagner! Tocar a l'orquestra de Bayreuth és per a un músic com jugar a la selecció de futbol, un privilegi només a l'abast dels millors. El públic va gaudir amb passió de la qualitat del so orquestral de la formació alemanya, d'extraordinària potència, brillantor i perfecció tècnica, equilibrat amb refinament per Sebastian Weigle, devot wagnerià i bon coneixedor de l'acústica del Liceu pels seus anys com a director musical del teatre. El mateix pot

dir-se del cor, sensacional, amb una força irresistible. Poques vegades hem escoltat un Wagner de tanta opulència al Liceu.

No tenen el mateix nivell d'excel·lència les veus solistes. El baix baríton coreà Samuel Youn és bon intèrpret del paper titular, musical i amb notables mitjans, però curt d'emoció en el pla expressiu. La soprano alemanya Ricarda Merbeth va oferir una enèrgica Senta, de veu ferma i aguts una mica estridents. Tres veus alemanyes més van consolidar l'èxit de la versió: el baix Franz Josef-Selig, magnífic intèrpret de Daland; el tenor Michael König, sòlid Erik, i tancant el repartiment amb eficiència, la mezzosoprano Christa Mayer i el tenor Benjamin Bruns. Al final, el deliri, deu minuts d'aplaudiments i els més entusiastes braves dirigits a una orquestra i un cor de somni. —